

Tanyada

publicació
d'Endavant,
organització
socialista
d'alliberament
nacional
número 14,
Vèpoca.
hivern'17

2017

entre el règim,
la reforma
o la unitat popular

SUMARI

- 03** **EDITORIAL**
SOM ESQUERRA INDEPENDENTISTA
- 04** **LLUITES**
LA **PAICAM**, UNA XARXA DE SUPORT MUTU
- 07** **DOSSIER CENTRAL**
LA **CRISI POLÍTICA DE L'ESTAT ESPANYOL** I ELS PAÏSOS CATALANS
- 09** **DOSSIER CENTRAL**
LA **CRISI CAPITALISTA ALS PAÏSOS CATALANS** AVUI
- 11** **DOSSIER CENTRAL**
EL PROCÉS A L'HORA DE LA VERITAT
- 13** **DOSSIER CENTRAL**
EL PAÍS VALENCIÀ EN L'ATZUCAC
- 18** **DOSSIER CENTRAL**
DEL TSUNAMI A LA CALMA
- 20** **INTERNACIONAL**
SYRIZA I EL PROCÉS GREC
- 24** **DEBAT OBERT**
CRISI, ESTRATÈGIA, PROGRAMA
-

EDITORIAL

SOM ESQUERRA INDEPENDENTISTA

2017 serà un any en què començarà a operar una nova legislatura a nivell espanyol on bufaran vents de profunds atacs antisocials. També serà l'any que a nivell francès es calibrarà l'impacte d'una extrema dreta amb expectatives a l'alça. Serà l'hora de la veritat per al procés sobiranista. Els governs autonòmics tripartits i els governs municipals "del canvi" començaran a esgotar ja la bula de la novetat i de la higiene democràtica per a veure's confrontats amb els resultats i les polítiques reals.

En tots aquests escenaris l'esquerra independentista —i sobretot la seva expressió institucional, la CUP— hi tindran un paper força determinant. El creixement del moviment en un context d'expectatives de canvi ha provocat intensos debats —molts dels quals encara no resolts— al sí de l'esquerra independentista. Si deu anys enrere el moviment afrontava bàsicament el repte de com créixer per a esdevenir un actor polític que condicionés, actualment el moviment ja ha esdevingut aquest actor polític. La dinàmica accelerada i les tensions viscudes poden a vegades portar a perdre de vista allò essencial, i la importància de ser un moviment —i no un artefacte electoral o un grupuscle sectari— és una d'aquestes coses essencials.

El principal capital del moviment no és la seva projecció demoscòpica, la seva posició en l'aritmètica parlamentària o les seves cares més visibles. El nostre principal capital són les nostres organitzacions i la capacitat d'actuar com un moviment, de baix a dalt, amb una capillaritat territorial molt important i sense urgències demoscòpiques. L'esquerra independentista és una eina útil per a les classes populars dels Països Catalans perquè és una escola de democràcia i de lluita política, perquè és una estructura insubornable pel poder i perquè representa un model alternatiu i no homologable a la resta d'espais polítics. No en va, l'esquerra independentista ha estat el motor del projecte d'Unitat Popular, que a hores d'ara representa l'única alternativa política que pot donar resposta a l'opressió nacional i social contra el nostre poble. Cosa que, per cert, diem massa poc.

El compromís d'Endavant amb l'esquerra independentista és inequívoc. Cal reforçar el moviment reforçant les seves organitzacions, el seu debat i dinàmiques internes i augmentant-ne la seva coordinació. Però si fem una mirada enrere, en aquests darrers deu anys, veurem que el context en què va sorgir la primera eina de coordinació del moviment (la CNEI), ha canviat completament. Per tant, el compromís amb l'esquerra independentista, si no volem fer només retòrica buida, vol dir compromís amb actualitzar les seves eines de coordinació i d'intervenció polítiques, començant per la nostra pròpia organització. ■

CRÈDITS

Edita: Endavant (OSAN)

endavant
organització socialista d'alliberament nacional

Seus nacionals

La Barraqueta

c. Tordera 30, baixos, 08012 Barcelona

Racó de la Corbella

c. Maldonado 46, baixos, 46001 València

www.endavant.org

Llicència Creative Commons

Aquesta obra està subjecta a una llicència de Reconeixement-CompartirIgual 4.0 Internacional de Creative Commons.

LLUITES LA PAICAM, UNA XARXA DE SUPORT MUTU

En un context de crisi, la classe treballadora sempre és la que en surt més mal parada a tots els nivells. Ja sigui als Països Catalans, com a la resta de l'Estat, s'ha esdevingut una passada de ribot que ha propiciat desnonaments, suïcidis, gent al llindar de la pobresa, pobres i morts per malaltia, entre d'altres.

Diferents col·lectius i plataformes han anat sorgint per actuar en defensa dels drets socials. Algunes, com la PAH, han obtingut un important ressò mediàtic. D'altres, ja sigui perquè han aparegut més tard o perquè a priori tenen incidència sobre menys persones, resten en un cert desconeixement fins i tot entre sectors amb molta consciència social. Aquest és el cas de la PAICAM, la Plataforma d'Afectades per l'ICAM (Institut Català d'Avaluacions Mèdiques).

L'ICAM avalua les patologies que les obliguen a estar de baixa més temps del que és habitual segons la malaltia diagnosticada, i les sol·licituds d'incapacitat laboral temporal, parcial, total o absoluta. En aquests darrers anys hi ha hagut una restricció de resolucions d'incapacitats o d'allargament de baixes laborals, motivada per qüestions pressupostàries i no per qüestions de salut.

Les afectades són especialment dones treballadores. Això posa de relleu la invisibilitat dins el propi sistema sanitari de determinades malalties que afecten

específicament a les dones —molt sovint ridiculitzades—, i l'existència de patologies vinculades a treballs totalment feminitzats, que no estan recollides en la mateixa mesura en que ho poden estar les vinculades a treballs eminentment masculins.

La situació: dones malaltes —en molts casos amb símptomes greus— obligades a treballar perquè se'ls ha donat l'alta o se'ls ha denegat la incapacitat. Les pacients arriben a l'ICAM amb una pila d'informes de facultatiu del propi sistema públic (MAPs, especialistes i/o caps d'unitats de centres de la Seguretat Social), per tal de poder avalar objectivament les seves situacions en el àmbit de la seva salut. Sovint l'ICAM per avaluar aquestes pacients, fa cas omís dels seus col·legues que han emès aquests informes. Per a rebatre'ls, envien les malaltes a fer-se unes segones proves a determinats centres privats.

Des dels col·lectius de malaltes, sindicats i juristes s'ha constatat que a l'ICAM s'esdevenen situacions d'ètica i professionalitat molt dubtosa. Un ball de xifres que, a més altes i menys invalideses atorgades, més guanys per a l'organisme. La partida pressupostària anual que l'ICAM rep de l'INSS, és de 60 milions d'euros, mentre que el cost de despesa que consta és de 12 milions d'euros.

La PAICAM va néixer al Principat el gener 2016. Aquest nou moviment comença amb la lluita d'una dona, la Naty López Gama, que a mitjan d'octubre de 2015 es declarà en rebel·lia contra l'alta mèdica de l'ICAM. La Naty pateix una malaltia crònica greu amb risc de mort que la inhabilita per treballar al mercat laboral. Malgrat tots els informes mèdics que així ho cer-

tifiquen, el tribunal mèdic assegura que és apta per treballar. La Naty decideix lluitar i planta una tenda a la porta de l'ICAM amb una pancarta que diu "ICAM, em deixeu a la indigència". És a partir d'aquest cas que s'organitza la PAICAM i mica en mica va estenent la seva lluita amb nous casos. Una xarxa de suport mutu entre dones treballadores per a donar veu a les invisibilitzades i

plantar cara als aspectes més perversos del sistema.

LES LLIÇONS DE LA PAICAM

De la rebel·lia individual a la rebel·lió organitzada (primera lliçó). La lluita la començà una persona sola contra la PAICAM. De manera immediata, el moviment popular de Vila de Gràcia i Vallcarca, barri on està ubicat l'ICAM, així com l'esquerra independentista, la CGT i el moviment 15M, van cridar a la mobilització

diària en suport a la lluita de la companya. Tres mesos després, malgrat totes les dificultats, naixia la PAICAM. La Naty era només la punta de l'iceberg de la necessitat de la classe treballadora i, més específicament, de les dones de la nostra classe a manifestar el rebuig a la desposseïció a la que el sistema capitalista patriarcal ens té sotmeses.

En només tres mesos d'una gran intensitat i d'un alt grau de militància (segona lliçó) la rebel·lia "espontània" d'una dona treballadora es va convertir en rebel·lió organitzada. Van passar del 'no hi ha res a fer' a crear una plataforma de lluita amb un Manifest que les definia com un moviment no jeràrquic, autogestionat, anticapitalista i antipatriarcal, basat en l'empatia radical i el suport mutu de qui pateix desposseïció i exclusió social de part del sistema imperant. Ens uneix la pertinença a la classe treballadora, específicament a les dones, la lluita contra l'ICAM i les altes mèdiques injustificades, i el maltractament a les persones malaltes (tercera lliçó).

La PAICAM creix i, a més, crea valors. En només set mesos, la PAICAM ha crescut exponencialment.

De la centralitat barcelonina, s'ha estès al Vallès, Garraf-Baix Penedès, Maresme, Lleida i properament Tarragona. L'extensió de la lluita arreu el territori dels PPCC (quarta lliçó), és la condició necessària per lluitar contra les institucions autonòmiques i estatals que no respecten, ni està en el seu ADN, els drets de la classe treballadora. Al Principat l'ICAM i a la resta dels Països Catalans l'INSS responen a la lògica del bloc dominant: garantir l'explotació i l'opressió de la classe, afavorir el negoci de les Mútues i la Patronal reduint les baixes mèdiques a costa de la nostra salut, llençar-nos a les escombraries quan no podem ser "productives" pel capitalisme patriarcal. No és crisi, és capitalisme, i cal denunciar-ho com un sistema de violència d'estat o institucional, de classe i de gènere (cinquena lliçó).

A la recerca d'espais de confluència. (sisena lliçó). Nosaltres soles, no podem. La PAICAM ha crescut com a moviment en el suport mutu i l'empatia radical, però com tots els moviments, pren la seva força de la inserció en un ecosistema d'activisme social. ■

DOSSIER CENTRAL

2017 entre el règim, la reforma o la unitat popular

En les següents pàgines us presentem una anàlisi de conjuntura per aquest 2017. Seguint la màxima de prescindir d'allò aparent i posar el focus en allò real, analitzem diferents aspectes de la situació social i política dels Països Catalans sota dominació espanyola. L'objectiu d'aquesta anàlisi és assenyalar aquelles línies polítiques que creiem que cal treballar durant els propers mesos per a poder tenir una intervenció política a tots els Països Catalans. Unes línies polítiques que creiem que cal centrar en tancar totes les vies a la reforma de l'estat espanyol i en obrir un front d'oposició arreu dels Països Catalans que impedeixi que, davant la impossibilitat d'introduir canvis de fons sense alterar l'ordre establert, les grans alternatives reformistes al règim acabin avançant i donant legitimitat a aquesta reforma. Guanyar aquesta batalla és obrir un carril central ja nítidament rupturista. Perdre-la és enterrar per una generació o més les possibilitats d'un canvi real que porti a la plena sobirania dels Països Catalans.

GENERAL LA CRISI POLÍTICA DE L'ESTAT ESPANYOL I ELS PAÏSOS CATALANS

La crisi política, social i econòmica dels darrers 8 anys ha demostrat que la crítica que des del minut zero l'esquerra independentista va fer al règim del 78 era totalment encertada.

- L'autonomisme no és útil per a la plena sobirania dels Països Catalans, ni és capaç d'exercir de contrapès efectiu al projecte nacionalista espanyol, que passa per la destrucció de la nostra identitat.
- L'actual fase del capitalisme porta a una agudització de les desigualtats socials, l'explotació de la dona i la destrucció del territori, a través de l'accentuació del procés de despossessió.
- Els estats espanyol i francès i la UE no són murs de contenció a l'ofensiva capitalista ni garants de drets socials, sinó que són institucions essencialment enemigues de les classes populars que executen les polítiques del capitalisme i en garanteixen la seva aplicació.

En definitiva, hem defensat que capitalisme i democràcia són incompatibles. I que estat espanyol i lli-

bertats nacionals també. I creiem que els fets actuals validen aquestes hipòtesis.

«Hem defensat encertadament que capitalisme i democràcia són incompatibles. I que estat espanyol i llibertats nacionals també»

En aquesta darrera dècada els Països Catalans han viscut un seguit de dinàmiques polítiques, econòmiques i socials que responien a la mateixa lògica. Aquestes dinàmiques es poden plasmar amb diferències o matisos en cadascun dels territoris, i també a l'interior d'aquests. Això, però, no invalida que aquestes dinàmiques siguin essencialment les mateixes perquè els Països Catalans presenten una realitat nacional i socioeconòmica específica. Estem parlant de les següents dinàmiques:

- Recentralització estatal per acumular el poder polític en l'estructura central de l'estat.
- Blindatge polític, mediàtic i judicial contra les demandes d'autodeterminació.
- Ofensiva permanent contra la llengua i identitat dels Països Catalans.
- Posició perifèrica en el sistema econòmic de la UE, extremadament dependent del capitalisme centreeuropeu.
- Pèrdua acusada de poder adquisitiu, de drets laborals i de capacitat d'influència de la classe treballadora.
- Intensificació de la doble explotació sobre les dones treballadores.
- Privatització dels serveis públics (ensenyament, sanitat, protecció social).
- Repunt de les activitats especulatives, especialment del binomi immobiliari-turístic, amb les consegüents afectacions socials i mediambientals.

EL NOU GOVERN DE L'ESTAT

Amb la investidura de Rajoy com a president del govern espanyol, la crisi política entra en un nou escenari en què ha calgut la concertació explícita dels partits d'estat per desencallar el bloqueig parlamentari. La ficció de l'alternança parlamentària com a mostra

de pluralitat s'ha acabat. El PSOE, el partit que durant tres dècades ha amalgamat el relat que des de l'esquerra relligava progrés social, europeisme i autonomisme al règim sortit de la transició, s'ha autoliquidat com a projecte polític autònom.

El paper estructural dels autonomismes liberal-conservadors de les nacions sense estat també està en crisi. En el procés de blindatge de l'estat i la gran oligarquia madrilenya, el paper d'aquests autonomistes ha estat sacrificat per imposar una relació de força més desigual que subordinés i buidés encara més les autonomies de sobirania.

LES RESPOSTES REFORMISTES A LA CRISI POLÍTICA

L'etapa entre 2008 i 2016 ha estat també una etapa de mobilització política. I sobirania i democràcia econòmica han estat els elements sobre els que ha girat l'agenda política en aquests anys. Precisament aquells elements que l'esquerra independentista portava quaranta anys assenyalant com la clau de volta.

Malgrat que el descrèdit del sistema econòmic, de l'estructura política de l'estat i de la Unió Europea ha arribat a màxims històrics, la resposta política a la crisi ha estat copada per sortides reformistes que molt difícilment seran capaces per si mateixes d'impugnar el sistema i protagonitzar una ruptura amb l'estat. Aquestes sortides, a més, han tingut com a característica als Països Catalans una aliança entre actors principals del règim de 78 vinguts a menys i sectors provinents de moviments polítics i socials situats en major o menor mesura en l'oposició al règim.

D'una banda, la crisi de la socialdemocràcia i la successiva subordinació del PSOE al projecte nacionalista espanyol del PP han aplanat el camí per aquells sectors que des de posicions polítiques alternatives ja fa anys que propugnaven implícitament que el camí era substituir el vell PSOE com a partit socialdemòcrata per una proposta nova que incorporés els quadres polítics emergents. I aquesta substitució, davant la insuficiència dels resultats electorals, ha derivat en aliança amb el PSOE en dos governs autonòmics i diversos municipis.

D'altra banda, l'agudització de la crisi de l'autonomisme al Principat, que amenaçava en fer volar pels aires l'estructura de quaranta anys de poder polític i econòmic, va portar el gruix principal de CiU a transitar cap al nou sobiranisme. El moviment sobiranista, per la seva banda, va fer del "sense Convergència no hi ha independència" el seu mantra, articulant una estratègia que ho fiava tot a una transició autonomia-estat des del lideratge quasi natural de CDC.

Fer de PSOE, fer de CiU, o fins i tot copiar la versió més regionalista del PP, no serveix per avançar en cap nova conquesta per molt que qui pretengui ocupar aquests espais siguin organitzacions que proclamen tenir objectius estratègics de ruptura.

Si precisament hem titllat durant tres dècades la transició espanyola com a reforma del règim anterior ha estat perquè aquesta va deixar intactes el poder econòmic, l'alt funcionariat i els cossos repressius, va homologar els polítics joves del franquisme i va eixamplar el sistema fent-ne partícip l'esquerra parlamentària i l'autonomisme liberal.

Precisament, alertem de la possibilitat que es repeteixi una operació similar a la transició perquè malgrat la intensitat de la crisi política, el poder econòmic, funcional i repressiu no només no ha vist amenaçada la seva posició sinó que n'està sortint reforçat. Essent la representativitat política dels partits del consens constitucional l'únic àmbit afeblit, l'opció de tancar la crisi a partir d'un nou repartiment de representativitats i àmbits de poder polític és factible.

«Malgrat la intensitat de la crisi política, el poder econòmic, funcional i repressiu no només no ha vist amenaçada la seva posició sinó que n'està sortint reforçat»

Les vies empreses pels tripartits, els comuns o el processisme poden ser molt efectives electoralment a curt termini però no poden donar solució a cap dels reptes que tenen al davant les classes populars dels Països Catalans. Serveixen només per a acumular forces de cara a un possible nou repartiment del poder estatal dins els límits establerts pel projecte nacionalista espanyol. I en la conjuntura actual, davant d'un enduriment de l'estat, aquestes fórmules reformistes pretendran practicar polítiques d'unió sagrada per galvanitzar la seva posició i criminalitzar les seves alternatives a l'esquerra, acusant-les de posar en risc la força política acumulada.■

ECONOMIA

LA CRISI

CAPITALISTA

ALS PAÏSOS

CATALANS

AVUI

La crisi capitalista ha tingut un cost enorme per a les classes populars dels Països Catalans. Les retallades i privatitzacions han estat el preu que l'estat ha decidit fer-nos pagar per a fer front als rescats bancaris i al deute sense afectar les classes benestants. Així mateix, la destrucció del teixit productiu i les seves conseqüències ha donat força a la patronal i l'estat per a devaluar encara més les condicions laborals i el poder adquisitiu de la classe treballadora.

Durant aquesta crisi capitalista la taxa d'atur s'ha doblat, el poder adquisitiu ha caigut un 20% entre la classe treballadora, els costos d'alguns serveis bàsics s'han disparat. La desigualtat s'ha accentuat i els drets laborals han retrocedit a nivells anteriors a 1970. Aquest panorama ha afectat especialment la gent jove i les dones. La precarització en aquests sectors ha estat tan intensa que no només constitueixen bona part de les bosses de pobresa (juntament amb una part de la gent gran), sinó que han donat lloc al fenomen de la pobresa assalariada: persones amb un treball a jornada completa que no poden arribar a final de mes.

Un altre aspecte en què la crisi capitalista ha afectat profundament ha estat en el camp dels serveis públics. Tot i que l'aprimament de l'estat ja s'apuntava des de principis dels 90, la crisi ha servit per a accelerar la penetració de capital privat i lògiques mercantilistes al sí dels serveis públics. Això, a més, a l'estat espanyol s'ha fet a través d'un procés de recentralització que ha

disciplinat, a través del FLA, les diverses comunitats autònomes a fer les retallades i les polítiques d'austeritat marcades per la UE.

Més enllà de les xifres multimilionàries de retallades, també s'ha produït una crisi d'horitzó col·lectiu. En els consensos polítics que bona part de la població legitimava s'hi dibuixaven fa una dècada un seguit d'horitzons col·lectius de creixement de la cobertura social en diversos àmbits. Només cal recordar com la Llei d'Educació de Catalunya de 2006 situava en el seu articulat l'objectiu d'assolir un 6% del PIB en inversió educativa, quan actualment amb prou feines sobrepassa el 2%, o el projecte avortat de la Llei de Dependència com a quarta pota de l'estat del benestar. Actualment, els horitzons que el consens polític prova de fabricar porten implícit el reconeixement que des del sector públic només es donarà cobertura a allò bàsic i essencial, o la fantasia que la millora del servei públic es pot fer al marge de la inversió econòmica.

LA CRISI S'HA ACABAT?

Tot i que la conjuntura electoral i un cert context econòmic havien fet proclamar a alguns que les retallades ja havien arribat a la seva fi i que fins i tot podria començar una certa recuperació, el cert és que ara mateix la UE té previst imposar a l'estat espanyol retallades per valor d'uns 18.000 milions d'euros en els propers dos anys. Així mateix, el dèficit acumulat per la caixa de la Seguretat Social és previsible que sigui usat de doctrina de xoc per a imposar canvis substancials en el sistema de pensions i de prestacions d'atur.

Les proclames de recuperació econòmica es basen sobretot en l'augment del PIB i en alguns indicadors parcials d'ocupació. Aquest augment no és fruit d'una expansió productiva i d'ocupació, sinó de la sobreexplotació del treball. Abaratiment de la mà d'obra i precarització extrema en la nova contractació. El 94% dels contractes signats el setembre de 2016 eren temporals; el 25% no arribaven ni tan sols a una setmana de durada.

Així mateix, malgrat tota la propaganda feta als inicis de la crisi sobre la necessitat d'abandonar models especulatiu, els indicadors de creixement econòmic actuals demostren un repunt del binomi immobiliari-turístic. Les inversions estrangeres en habitatge i l'ar-

«La desigualtat s'ha accentuat i els drets laborals han retrocedit a nivells anteriors a 1970»

ribada de milions de nous turistes fruit de la situació explosiva en altres indrets de la Mediterrània han ajudat a maquillar les xifres macroeconòmiques.

Aquestes dades que pretenen fer passar per creixement econòmic topen amb la realitat. Classe treballadora que treballa més per menys en un context d'encariment dels serveis bàsics, de l'habitatge, dels estudis... I un gruix d'aturats que només aconsegueixen accedir temporalment a treballs infrapagats. Res d'això no és creixement econòmic entès com la regeneració de riquesa redistribuïda, ni que sigui parcialment. És enriquiment dels de dalt a costa dels de baix, cada vegada més explotats. La crisi no ha estat una davallada temporal, sinó l'inici d'un escenari amb més devaluació de les condicions socials. S'han normalitzat les conseqüències de la crisi.

«La crisi no ha estat una davallada temporal. S'han normalitzat les conseqüències de la crisi»

HI HA ALTERNATIVA DINS DEL SISTEMA CAPITALISTA?

L'etapa capitalista de redistribució d'una part de la taxa de beneficis cap a les classes populars en forma d'augment del poder adquisitiu i serveis públics no tornarà. Ni hi ha les condicions econòmiques dins el capitalisme per a que això pugui ser així, ni hi ha les condicions polítiques a nivell mundial per a poder forçar el capitalisme a adoptar polítiques de redistribució parcial. Per tant, els projectes polítics que pretenguin un retorn a l'estat del benestar estan destinats al fracàs. Pel camí encara tindran ganxo electoral i podran generar suports amplis, però la seva inviabilitat està destinada a demostrar-se des del minut u en que tinguin responsabilitat de gestió.

Davant d'aquesta constatació, estem observant dos fenòmens polítics paral·lels. En primer lloc, la desaparició de l'alternança entre la cara amable i la cara dura del capitalisme; la socialdemocràcia desapareix i es mimetitza amb el liberalisme ortodox. En segon lloc, el creixement de propostes d'extrema dreta, que sota l'autoritarisme i la xenofòbia –i una aparent defensa de la classe treballadora–, no només no qüestionen les bases del sistema social i econòmic sinó que poden ser una eina perfecta per al capitalisme en els convulsos anys que estan per venir. ■

CATALUNYA EL PROCÉS A L'HORA DE LA VERITAT

El procés sobiranista al Principat, en situar la qüestió del trencament de l'estat com a objectiu polític, és de tots els escenaris polítics que es superposen als Països Catalans, el que més potencialitat rupturista conté. Això malauradament no vol dir, però, que l'actual desenvolupament del procés apunti cap a un escenari de ruptura.

Des de l'inici del procés, s'ha fet explícita una dinàmica en la qual l'autonomisme en transició ha volgut canalitzar tota la mobilització popular cap a l'acumulació de forces per a una negociació amb l'estat que tingui com a objectiu de màxims un referèndum d'autodeterminació i com a objectius de mínims una reforma territorial.

El plantejament real de la direcció del sobiranisme majoritari és cada vegada més evident: acumular forces per a obligar la Unió Europea a implicar-se en la negociació entre el govern autonòmic de Catalunya i l'estat espanyol. Aquesta acumulació de forces es pretén fer a partir de la capitalització política de les mobilitzacions populars, utilitzant-les també per a exercir una pressió suficient per a rebentar qualsevol dissidència dins del propi independentisme a l'estratègia de l'actual sobiranisme majoritari. La negociació que pretén obrir el sobiranisme té com a objectiu ideal aconseguir un referèndum pactat d'autodeterminació. Ara bé, ni la situació de l'estat espanyol ni la de la Unió Europea és de suficient debilitat o divisió interna com per a que es pugui forçar aquest referèndum. Arribats a aquesta conclusió, a la direcció del sobiranisme majoritari només li quedaria l'opció d'allargar l'acumulació de forces i la crisi política permanentment, o posar el capital polític en una reforma de l'estat que pugui afavorir els interessos de la burgesia regional.

El procés independentista tal com l'ha plantejat el sobiranisme majoritari parteix d'una contradicció

important: la independència no és possible sense una autèntica revolució política però els dirigents del sobiranisme majoritari –en tant que hereus de quaranta anys de règim autonòmic– volen evitar a qualsevol preu que l'exercici del dret d'autodeterminació suposi cap canvi en les estructures de poder internes del Principat.

«La independència no és possible sense una autèntica revolució política»

De fet, en què ha consistit tot el període de gairebé entre el 9N de 2014 i el Debat de Política General de 2016? Bàsicament, en la lluita per pilotar i controlar la mobilització independentista per a que aquesta no es desbordés i acabés generant una possible revolució política. Esgotada aquesta dinàmica, el nou camí que s'obre reproduceix els paràmetres del període entre 2012 i 2014 amb l'única diferència de l'existència d'un precedent on s'ha vist la ineffectivitat del plantejament processista per a exercir veritablement l'autodeterminació.

El referèndum sobre la independència projectat per setembre de 2017 és una oportunitat per a sortir de la roda de hámster processista. És un referèndum fruit de la persistència d'una part de l'esquerra independentista en denunciar i entrebancar el processisme tant en el seu lideratge com en les seves pràctiques de gestió política.

Ahora, però, el referèndum està essent usat com a xantatge per part de JxS per a obtenir estabilitat parlamentària en la gestió autonòmica de tall continuista que executa. Així mateix, més enllà de la retòrica en la defensa del referèndum, no s'ha posat cap element sobre la taula que faci pensar que s'abordarà de manera diferent a com es va abordar el 9N. I, per

«L'autonomisme en transició ha volgut canalitzar tota la mobilització popular cap a l'acumulació de forces per a una negociació amb l'estat»

«El referèndum és el fruit de la persistència d'una part de l'esquerra independentista en denunciar i entrebancar el processisme»

tant, és molt probable que a l'estiu el sobiranisme torni a estar donant voltes davant d'un mur, discutint filosòficament la forma de franquejar-lo sense esquarterar l'ordre i la legalitat.

L'aposta de l'estat per l'ofensiva judicial com a fórmula per a vèncer el procés sobiranista creiem que no és fruit de la debilitat d'aquest estat, sinó que intenta furgar en la contradicció dels dirigents del sobiranisme al voltant de la legalitat/desobediència. Aquesta aposta apareix combinada amb el que s'ha vingut a anomenar Operació Diàleg per part del nou govern en minoria del PP. La desorientació que una operació com aquesta, pura retòrica i propaganda,

ha generat en els dirigents del sobiranisme majoritari demostra les debilitats d'un processisme basat en paràmetres autonomistes.

L'estat compta amb dos possibles escenaris per a guanyar aquest embat. El primer, que l'esquerra independentista es situï en posicions legalistes, convençuda precisament que el que cerca l'estat és l'enfrontament entre JxS i EI. Si l'esquerra independentista fa això, l'independentisme restarà ara ja totalment atrapat en la roda de la contradicció irresoluble de voler exercir d'acord a la legalitat vigent un dret que aquesta legalitat prohibeix perquè suposa la destrucció de la seva pròpia raó de ser. I, a més, trencarà un lligam imprescindible amb la pulsio de canvi social.

El segon, que JxS, atrapada davant el dilema legalitat/desobediència, faci allò que l'estat pressuposa: no sortir dels límits de la legalitat i per tant entrar en una etapa d'impotència, desmobilització i demotització de l'esquerra independentista.

L'única opció que permet a l'independentisme guanyar aquest embat passa perquè l'esquerra independentista no abandoni les posicions rupturistes i JxS, contra allò fet fins ara, es decideixi a exercir l'autodeterminació al marge de la legalitat espanyola. ■

PAÍS VALENCIÀ EL PAÍS VALENCIÀ EN L'ATZUCAC

Ja fa més d'un any del canvi de govern al País Valencià –maig de 2015– quan el PP va perdre la majoria d'institucions –grans ajuntaments i Generalitat–, i fou aleshores quan es va produir l'arribada de les forces progressistes encapçalades pel PSOE, Compromís i Podemos.

Darrere quedaven més de vint anys d'hegemonia del PP: polítiques reaccionàries, caciquisme i corrupció, espanyolisme ranci i destrucció del territori... Semblava que s'obria pas a un nou cicle. Tanmateix, un any més tard, en les eleccions espanyoles del 2016, el PP ha tornat a recuperar una hegemonia que havia perdut.

Què ha succeït des d'aleshores? El panorama deixat pel PP en perdre les principals institucions del País Valencià era desolador, però el pitjor és que ara mateix no és molt millor, perquè la crisi que viu el País Valencià –com la resta dels Països Catalans– no és conjuntural, sinó estructural. No són només els anys de crisi des que esclatà la bombolla immobiliària, ni els anys de govern del PP, sinó que la crisi és molt més profunda, arrelada a les pròpies dinàmiques del capitalisme, i la inserció a l'estat espanyol i a la Unió Europea.

L'aposta del tripartit per a afrontar aquesta situació és la de reprendre la via de l'autonomisme reivindicatiu. En el context de les reformes que haurà d'abordar l'estat, el PSPV està prenent posicions per a esdevenir un actor important. Bàsicament, l'estratègia consisteix en ocupar l'espai i el discurs que històricament ha representat l'autonomisme principatí al sí de la política estatal. Si bé aquesta estratègia pot servir-li a Ximo Puig per consolidar un lideratge suprapartidista que permeti al tripartit imposar-se a les properes eleccions, no li servirà per assolir quotes de sobirania real per al País Valencià.

Perquè cal recordar que si l'autonomisme principi ha acabat transformant-se en un nou sobiranisme, no ha estat per voluntat pròpia sinó perquè ha estat expulsat de l'esquema de repartiment de poder estatal en plena crisi econòmica. En el nou redisseny de l'estat el poder autonòmic restarà més subordinat encara tant a l'estat com a les polítiques europees i del gran capital que no pas en l'etapa anterior.

La sobirania del País Valencià no es guanya en una nova reforma constitucional o en un nou encaix del País Valencià en el projecte espanyol, ni tampoc aconseguint un «poder valencià» a Madrid. No es tracta doncs d'una millora del finançament autonòmic o d'una major transferència de competències. Això és pidolar les engrunes i gestionar la misèria. Eixe camí ja s'ha recorregut i ens porta igualment al penya-segat.

«La sobirania del País Valencià no es guanya en una nova reforma constitucional»

De la mateixa manera que la via de l'autonomisme és una via morta per als drets nacionals, la via de la reforma capitalista és una via morta per als drets socials. La retòrica i les polítiques del nou govern valencià format pel PSOE, Compromís i Podemos no frenen la depauperació de les classes populars valencianes, sinó que serveixen de matalàs per frenar una resposta més contundent. Ara toca denunciar les po-

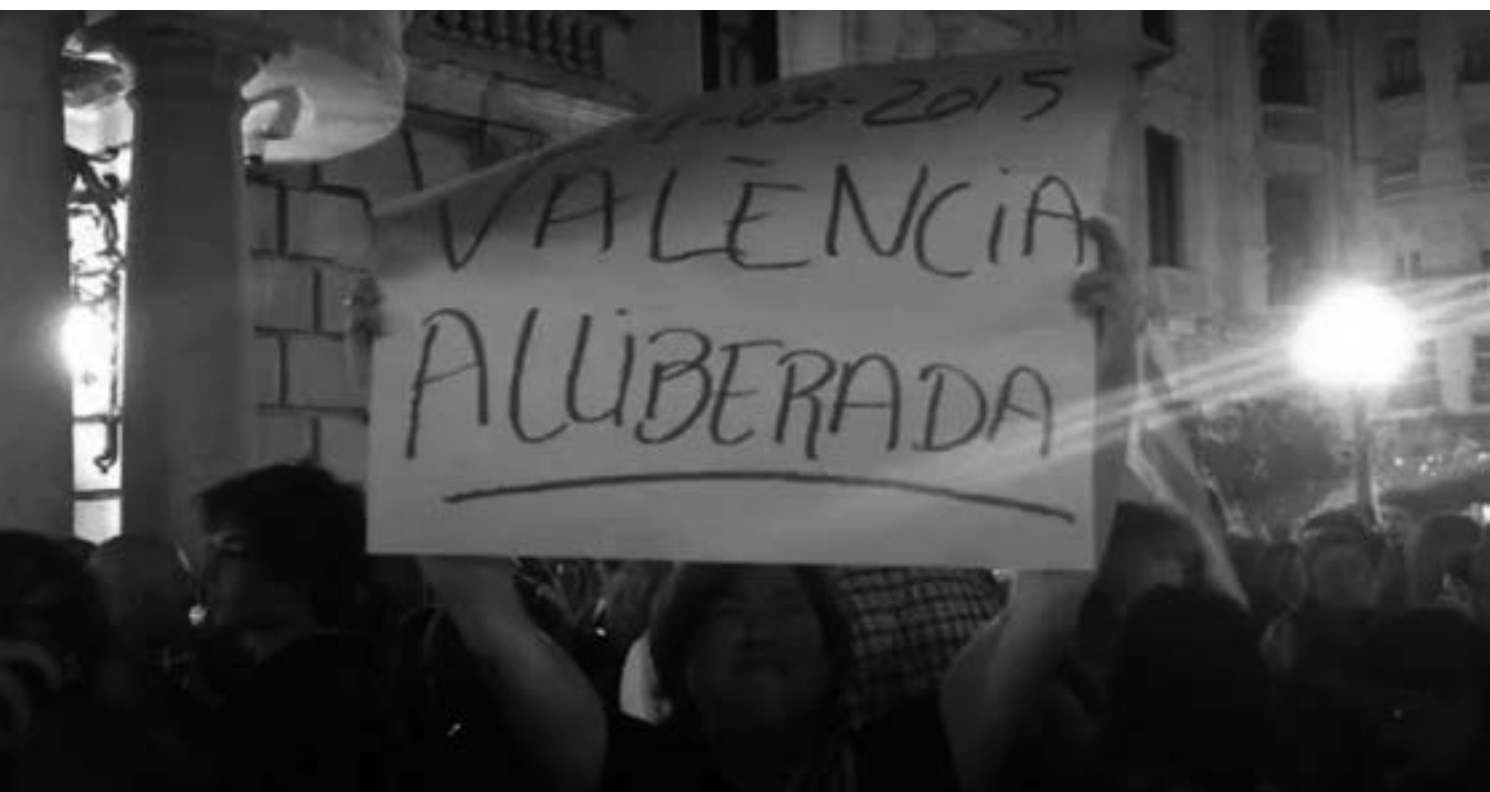
lítiques d'austeritat, l'empobriment dels treballadors i les treballadores. Ara toca posar fi a la desmobilització al carrer, ara toca recuperar l'organització i la lluita a les aules, als llocs de treball, als barris i pobles...

«Les polítiques del nou govern valencià no frenen la depauperació de les classes populars valencianes»

I no, no s'ha plantejat en cap moment que siga el mateix un govern del PP que un altre del PSOE-Compromís-Podemos. Però més enllà de les polítiques de salut democràtica, continuar fent polítiques sense eixir dels paràmetres marcats per les institucions europees i l'estat espanyol ens condueix a un atzucac.

El camí ha de ser nou. Conquesta de les sobiranes, reivindicació dels nostres drets com a poble i com a classe i exercici del dret d'autodeterminació. Ara toca continuar la construcció nacional dels Països Catalans com l'únic projecte que afirma la plena sobirania per al País Valencià. Ara és el moment de compartir la necessitat de la independència i el socialisme feminista com a única via per enderrocar l'explotació i l'opressió, tant nacional com de classe i de gènere.

«Les revolucions comencen, sovint, als atzucacs»
Bertolt Brecht

Si ens centrem en la situació econòmica del País Valencià, continua exactament igual. No hi ha canvis substancials en l'agricultura ni en el teixit industrial valencians, i s'agreuja encara més el procés de terciarització econòmic amb el monocultiu del turisme: si el 1998 la part del PIB valencià corresponent a la indústria suposava un 28%, el 2014 només suposava un 14%.

D'una altra banda, l'infrafinançament que pateix el País Valencià s'agreuja i la dependència del FLA augmenta. Això suposa, per exemple, que els i les valencianes rebem 1.000 milions d'euros menys a l'any que la resta de comunitats, o que el deute històric assoleix ja els 13.500 milions d'euros. Aquesta situació posa en perill el desenvolupament econòmic i social al País Valencià, així com l'assoliment dels nivells bàsics de benestar, i no estem parlant d'una manera metafòrica: les persones que es troben per sota del llindar de risc de pobresa al País Va-

lencià són 1.000.400, i això suposa que la taxa de risc de pobresa afecta el 20,5% de la població. I sí, s'han creat més llocs de treball en els darrers anys, com a la resta de l'estat espanyol, però cal matisar que això és possible a costa de la seua precarització, ja que els contractes temporals més curts (d'una setmana o menys) suposen ja més del 26% del total. Mentre la classe treballadora del País Valencià, així com també la resta de classes populars, s'empobreixen cada vegada més, les grans empreses i els seus accionistes s'enriqueixen encara més. Així, des de 2002 la renda disponible dels valencians i valencianes és inferior a la mitjana estatal, i des dels anys 90, el País Valencià ha estat la tercera zona de l'estat on la desigualtat interna ha augmentat més. Si hi ha una empresa de matriu valenciana que pot servir d'exemple de com ha augmentat els seus beneficis a costa d'empitjorar les condicions dels seus

treballadors i treballadores, eixa és Mercadona, que durant l'any 2015 ha incrementat la seua facturació un 3%, fins als 20.831 milions d'euros, mentre que els seus guanys nets han millorat un 12%, fins als 611 milions d'euros. Sí, l'estat espanyol espolia el País Valencià i la resta dels Països Catalans, però també ens empobreixen les polítiques de les elits i les classes dominants autòctones. I no ens enganyem en dir que cap govern autonòmic té marge per a transformar realment aquesta situació, a tot estirar per a gestionar una mica millor les engrunes i pal·liar lleugerament la misèria.

«Un 20,5% de valencians i valencianes es troben en risc de pobresa»

«El 26% dels nous contractes laborals són de menys d'una setmana»

Una altra dada que ens ha de fer plantejar-nos com es troba el País Valencià és el fet que siga un dels territoris amb menys treballadors públics de l'estat espanyol, només 45,31 funcionaris per cada mil habitants, només superada per Catalunya, amb una taxa de treballadors públics de 40,24. Com pensa

el govern valencià posar fi a aquesta situació i generar més ocupació pública? Cal tenir en compte que l'autonomia valenciana és la més endeutada de l'estat espanyol, ja que tot i que en termes absoluts és Catalunya amb 72.274 milions, el País Valencià amb els 41.935 milions, té el major nivell d'endeutament de la seua administració autonòmica sobre el PIB, el 41,3 %. No ens poden fer creure en miracles, i no serà possible controlar el dèficit i quadrar els pressupostos de la Generalitat sense que aquests afecten als serveis socials i al benestar dels valencians i les valencianes. Només en interessos el País Valencià haurà de pagar 306 milions d'euros aquest any pels préstecs del FLA. Cal reconèixer que el País Valencià està intervingut i que els pedaços i els nyaps no solucionaran aquesta situació, només una actitud valenta de desobediència i de mobilització podrà capgirar-la.

INFRAESTRUCTURES//

Fixem-nos ara en les infraestructures al País Valencià. Les nostres comarques continuen invertebrades quant a les comunicacions, i no hi ha cap indicatiu que mostre que açò pugui millorar. Així, en els Pressupostos Generals de l'Estat del 2016, al Programa de Millora de comunicacions metropolitanes se li adjudiquen zero euros, mentre que a Madrid aniran a parar 127 milions. Si parlem només de la ciutat de València hi ha destinat 1 milió d'euros, mentre que ciutats com Madrid o Màlaga rebran 330 i 180 milions d'euros respectivament. Més botons de mostra... El primer, per a recórrer els pocs més de 100 km entre Alacant i Dénia, si volem fer-ho en tren trigarem tres hores. El segon botó, aquest any és el 42è aniversari del tancament de la línia de ferrocarril que comunicava Dénia i Gandia, i tot i les promeses

«Les nostres comarques continuen invertebrades quant a les comunicacions, i no hi ha cap indicatiu de canvi» són de menys d'una setmana»

continues per reobrir-la, no hi ha encara estudis ni fons destinats per a fer-ho. I podríem continuar amb el corredor mediterrani, sobretot el tram entre Castelló de la Plana i Tarragona, que continua bloquejat amb trams d'una única via. Com vol el govern valencià fer front a aquest desfici? Amb un canvi de govern espanyol que tinga més en compte els interessos del País Valencià?

SANITAT I EDUCACIÓ//

I ara farem una ullada a la sanitat i l'educació. El 1997 la Llei de Sanitat, aprovada per PP, PSOE i CiU al Congrés espanyol, obria la porta a la gestió privada d'equipaments sanitaris públics. A partir d'aquesta llei, els successius governs del PP van dur a terme l'extensió del Model Alzira a set grans equipaments hospitalaris del País Valencià. Hi ha algun pla per a recuperar la gestió pública d'aquests hospitals? D'una altra banda, el nou govern valencià, de moment, no ha fet res per capgirar l'actual sistema classista de concerts en l'educació, sinó que s'ha limitat a frenar un procés que en les darreres dècades ha augmentat any rere any. I malgrat tot, ha rebut una resposta contundent de la patronal de l'educació privada que no vol veure retallat cap dels seus privilegis. No es pot obviar que el País Valencià ha estat el territori on més s'ha reduït la inversió en

«El País Valencià ha estat el territori de l'estat on més s'ha reduït la inversió en educació entre 2009 i 2013»

educació entre 2009 i 2013, i que això ha suposat que la despesa per habitant en aquest assolira els 867€, mentre que al País Basc era de 1.224€. El resultat són de les xifres de fracàs escolar més elevades de l'estat, sols superades per Ceuta, ja que el 37% de l'alumnat de Secundària no assoleix el graduat. Hi ha realment cap intenció d'acabar amb els privilegis de l'escola privada i els seus concerts? Hi ha un pla de xoc per fer de l'educació, a tots els nivells, una prioritat al País Valencià? De moment no n'hem sentit res.

CULTURA//

I apleguem a les polítiques culturals del nou govern valencià. És clar que les dues dècades de govern del PP van suposar un atac constant, conscient i planificat contra la identitat del País Valencià, per anorrear tot allò que suposa de trets compartits amb la resta dels Països Catalans, sobretot la llengua. La intenció ha estat clara, folkloritzar la nostra cultura, diluir-la dins de la identitat espanyola. Això va estar possible també pel paper que va jugar l'esquerra espanyola, per la seua inacció i les seues renúncies. Els anys de govern del PP han sabotejat les línies en valencià l'educació, han menyspreat les polítiques de normalització del català, i han impedit qualsevol espai comunicatiu –premsa, ràdio i TV– comú per als Països Catalans. Després de més d'un any de govern progressista, continuem sense mitjans de comunicació propis (RTVV), sense la recepció de les emissions en català des d'altres territoris (TV3, IB3...), continuem sense exigir el requisit lingüístic a l'administració pública, continuem amb una educació que no garanteix l'ús ni l'aprenentatge del valencià als diferents nivells educatius... És cert

«Joan Ribó va doblegar-se davant les amenaces del delegat de govern espanyol per haver retolat els senyals de trànsit de la ciutat només en català»

que s'han produït alguns avenços: la derogació de la «lleï de senyes», el reconeixement de personatges del nostre àmbit cultural (Raimon) o actes de desgreuges com a les víctimes de l'accident del Metro o a Guillem Agulló. Aquestes qüestions podríem considerar-les de «salut pública», tanmateix en les polítiques de fons impera una prudència que moltes vegades es percep com a fruit d'una por a la reactivació de l'activisme blaverista. Un botó de mostra? Joan Ribó, l'alcalde de València, va doblegar-se davant les amenaces del delegat de govern espanyol per haver retolat els senyals de trànsit de la ciutat només en català.

TERRITORI//

Quant a la destrucció del territori, de moment hi ha una treva i s'han aturat els megaprojectes i la construcció de noves urbanitzacions. Tanmateix, aquesta treva sembla que és causa més aviat de la fi de la bombolla immobiliària, i no tant de les polítiques del govern valencià. Què passarà quan finalitze aquest cicle i s'hi torne al mateix model? De fet, el País Valencià està liderant la recuperació immobiliària, sobretot a les comarques més meridionals, per la demanda estrangera. Segons l'INE, el País Valencià és el territori amb més transmissions per cada 100.000 habitants, amb 1.322, i sembla que darrere de la compra d'habitatges es troba l'interès de britànics i població del nord d'Europa. Gosarà el govern valencià canviar les lleis que han desregulat

«Gosarà el govern valencià canviar les lleis que han desregulat la gestió del sòl les darreres dècades?»

la gestió del sòl les darreres dècades? I podríem parlar dels incendis, en el portem d'any, al País Valencià ja han cremat més de 6.000 hectàrees, i especialment greus han estat els de Carcaixent, Bolbait i Serra d'Espadà. Enguany no han pogut llançar les culpes al govern del PP. Tampoc no s'ha parlat d'un altre tipus de gestió dels terrenys forestals, ni de recuperar per a ús i gestió públiques –municipal o mancomunat– eixos terrenys privats.

ILLES BALEARS DEL TSUNAMI A LA CALMA

El que s'intuïa com un tsunami, finalment s'ha quedat en una tèbia onada calmada. Fa poc més d'un any s'iniciava un nou cicle polític a les Illes: el govern del PSIB-PSOE i MÉS amb el suport de Podem, autoanomenat de progrés, es presentava com l'instrument institucional que havia de revertir les polítiques del PP.

El brou de cultiu generat per les lluites que van tenir lloc durant el govern Bauzà s'intuïa com un tsunami que havia d'acabar amb el llegat del darrer govern del Partit Popular. Un conjunt d'esforços, mobilitzacions i il·lusions que van ser aprofitades per la socialdemocràcia de les Illes per mobilitzar el vot de l'esquerra i formar un govern. Aquest ha assimilat en forma de discurs algunes de les demandes dels moviments socials i populars de les Illes, però que no dona mos-

tres palpables d'impulsar polítiques substancialment diferents a les dels anteriors governs conservadors.

Així, si durant la campanya electoral de la primavera de 2015 les forces del "govern de progrés" carregaven contra els hotelers, un cop conformat el "pacte

«Tot i el discurs, el govern no impulsa polítiques substancialment diferents a les dels anteriors governs conservadors»

de progrés" no s'ofereixen alternatives econòmiques al monocultiu turístic i expansiu. Per exemple, s'ha apostat per una estratègia en matèria d'infraestructures destinada a satisfer les demandes de recursos, transport i gestió de l'espai enfocada a satisfer les necessitats del turisme. O bé el pacte amb els grans empresaris del turisme que s'ha materialitzat amb una versió descafeïnada de la taxa turística. Són una mostra simptomàtica de la incapacitat de la socialdemocràcia de plantejar un projecte polític adequat a les necessitats de les classes populars de les Illes.

Precisament, la nova taxa turística és un exemple paradigmàtic d'aquesta incapacitat. La recaptació d'aquesta taxa es dedicarà majoritàriament al condicionament i embelliment de zones turístiques, a més de centrar les crítiques al turisme únicament

«El pacte amb els grans empresaris del turisme per descafeïnar la taxa turística és un símptoma de la incapacitat de la socialdemocràcia»

en l'oferta no reglada d'estades turístiques i el turisme de gatera. Així, es deixa de banda l'aplicació de mesures més restrictives sobre el "tot inclòs" o els cotxes de lloguer. A canvi, els empresaris del turisme es comprometen a fer una crítica tímida a la taxa turística i a mostrar una actitud de col·laboració amb el Govern. Del sol i platja es passa al turisme "total" que obre les portes a nous mercats turístics. Lluny de qüestionar el model productiu de les Illes, el Govern intensifica el discurs del "turisme sostenible", mentre impulsa campanyes públiques de promoció turística, com la campanya "Benvingut turisme sostenible". Per contra, segueix sent còmplice de la destrucció del que queda del teixit productiu deslligat del turisme.

Les bones intencions són necessàries, però per elles mateixes no resolen problemàtiques, i en aquest sentit, la gravetat de la situació de l'habitatge i la pressió social en forma de mobilitzacions va portar al nou Govern a presentar l'avant projecte de la llei de l'habitatge. L'avantprojecte es presentà com a l'inici d'un canvi, però ben aviat despertà reaccions contràries per part de diferents sectors socials. L'avantprojecte no ofereix mesures concretes que donin resposta a la

situació actual i que garanteixin un habitatge digne per a totes les persones de les Illes. Esdevé, més aviat, una llista de bones intencions que no s'arriben a desplegar ni a concretar.

I és que sense voluntat política i valentia no es poden emprendre transformacions integrals. Amb més de 100.000 persones mobilitzades per l'Assemblea de Docents contra el govern de Bauzà per la retirada del TIL i la LOMQE, les forces del "Pacte de progrés" s'havien limitat a un paper d'abanderats institucionals de les demandes del col·lectiu. I un cop al Govern, han passat a ser un simple espectador. Com si no anés amb ells, el govern es limita a garantir una fluida comunicació amb els docents mentre s'obvien les demandes de l'Assemblea de Docents en relació a l'augment del pressupost, la disminució de ràtios, la inversió en infraestructures, les baixes remunerades o l'esmoreïment dels efectes de la LOMQE.

En definitiva, tot plegat ha convertit el "govern de progrés" en el millor antídoto contra els moviments socials i populars, en un intent de desmobilització a través de declaracions d'intencions que disten molt de les aspiracions dels moviments en lluita. I així el tsunami esdevé onada, suau i tranquil·la, sense sotrats. ■

«El govern de progrés s'ha convertit en el millor antídoto contra els moviments socials i populars»

INTER NACIONAL SYRIZA I EL PROCÉS GREC

Aquest gener es compleixen dos anys de l'acés de Syriza al govern de Grècia. El que semblava una espurna que molts vaticinaven que capgiraria el tauler polític europeu, ha acabat després de diverses vicissituds com un govern totalment homologable a la resta de governs de la UE. Tot aquest procés va íntimament lligat a altres processos de mobilització i contestació política que a la Unió Europea van sorgir com a resposta a la crisi però que han estat incapaços de materialitzar cap tipus de trencament amb els estats i les polítiques de la Troika.

Per entendre o analitzar Syriza hem de fer, encara que sigui breument, una mínima aproximació a la seva construcció i caracterització com a organització política. Va néixer com una coalició de partits a l'any 2004, sent majoritari en la formació Synaspismós (eurocomunista) i participant 13 organitzacions més de tradició trotskista, maoista i de l'esquerra alternativa.

És important destacar que no estem davant d'una organització nascuda de la crisi econòmica post 2008 o de l'impuls de personatges mediàtics o promocionats pels mitjans. En la seva fundació es parla d'un número proper als 10.000 militants (abans de l'escissió d'Unitat Popular s'arribà a 35.000) amb força experiència política i un bon nombre de quadres sindicals. Quan es transformà en partit, el 2012, es definí com a "fundat en el pensament marxista i la llarga història del pensament emancipatori".

Per acabar d'entendre la realitat política de l'esquerra grega de la darrera dècada hem de veure que el KKE no és un partit eurocomunista i que continua reclamant-se com a marxista-leninista. Més enllà de la seva forquilla electoral dels darrers 25 anys entre el 5 i el 14%, destaca la seva disciplina militant i el seu paper dirigent en el PAME (plataforma sindical que a la pràctica és el segon sindicat del país). Més a l'esquerra, Antarsya és una coalició d'organitzacions majoritàriament trotskistes, així com algunes de maoistes i anticapitalistes.

Per comparar a Syriza amb realitats més properes podríem dir que s'assimila a Esquerra Unida de l'Estat espanyol¹ o al Front d'Esquerres del 2012 a França, com ens deixa d'entreveure la seva adscripció al Partit de l'Esquerra Europea al Parlament Europeu.

DEL PROGRAMA DE RUPTURA A L'ACCEPTACIÓ DEL MEMORÀNDUM

No podem resumir el comportament de Syriza i el que ha succeït aquests darrers dos anys a Grècia amb un "són reformistes, no són revolucionaris; per

1 Amelie Poinssot (Mediapart) y Stathis Kouvelakis (Contretemps).

2 Veure: <http://www.uv.es/~pla/IUSYRIZA.htm>

"¿Qué diferencia hay entre Izquierda Unida y Syriza?"

tant han de traïr”. El procés requereix una anàlisi més acurada. Hem de tenir en compte que Syriza guanyà les eleccions amb un mandat popular clar: trencar amb les polítiques d’austericidi i alliberar Grècia del deute injust i insostenible. Alhora, el seu programa no és revolucionari ni de transició al socialisme. No volia trencar el capitalisme sinó amb l’única forma que la Troika permet ara gestionar-lo. De manera resumida: programàticament, suposava un enfrontament amb el model únic de sortida de la crisi.

El programa de Syriza, amb el qual obté el 27% a les eleccions del 2012, era: derogació de les mesures de la Troika; suspensió del pagament del deute; socialització dels bancs; eliminació de la immunitat parlamentària i mesures fiscals progressistes. A les eleccions de gener del 2015 la centralitat del programa es fixa en: auditoria del deute i renegociació; canvi del paper del BCE; pujada d’un 75% de l’impost de la renda per ingressos superiors a 1 milions d’euros; impost per transaccions financeres; rebaixa de la despesa militar³.

És després de la victòria electoral del gener de 2015 que s’accelera el gir a la dreta i l’acceptació de les mesures de la Troika. El 20 de febrer hi ha un acord amb BCE, creditors i Comissió per acceptar terminis de pagaments i quanties. Aquest fet situa el Govern grec en una situació de debilitat i submissió en la negociació.

En el trànsit entre l’Acord del 20 de febrer i l’acceptació del Memorandum al juliol de 2015 hi ha dues qüestions que podien reforçar el posicionament del govern grec contra la Troika. En primer lloc la constitució, treballs i informes del “Comitè per la veritat sobre el deute grec”⁴ i en segon lloc l’esclatant victòria del No en el referèndum sobre l’acceptació de les condicions del deute. En aquell punt, els informes eren la base material per explicar com el suposat deute era un autèntic robatori i saqueig a la feina i esforç del poble grec i, alhora, el resultat de les urnes legitimava una posició de força per avançar en unes polítiques no basades en l’austerocràcia. Lluny d’això, el desenvolupament i forma a través de la qual es va arribar a un acord ja la coneixem: les mesures que s’imposen a Grècia eren més violentes que les que el poble grec ja havia rebutjat en referèndum. El moment de l’aprofundiment del gir es va produir pocs dies després del No, quan el govern grec decideix reunir-se amb Potami, Pasok i Nova Democràcia i els proposa l’acord.

3 www.izquierda-unida.es/.../programa_syriza.pdf

4 Veure a la xarxa el vídeo de la intervenció d’Eric Toussaint en la presentació de l’Informe preliminar de la Comissió de la Veritat.

ERA L’ÚNICA ALTERNATIVA POSSIBLE?

Hem fet referència a un moment en el qual el poble grec es pronuncia sobre les mesures de la Troika i existeix un informe sobre el suposat deute. Alhora no podem amagar la màxima violència que en les negociacions suposava l’anunci d’expulsió de Grècia de la UE i sortida de l’euro. Tot i això hem de dir de forma molt clara que hi havia alternatives. Calia explicar al conjunt del poble grec i l’esquerra europea què hi havia darrera el suposat deute. Alhora “negociar” amb la Troika en un context de mobilitzacions del poble grec en defensa de la sobirania nacional i mesures socials per la sortida de la crisi. Respecte al “deute” la primera mesura necessària havia de ser la suspensió del seu pagament, la qual cosa hauria provocat que Grècia no necessités negociar i fossin els “creditors” els qui ho demanessin, això hauria modificat la correlació de forces i la posició en les negociacions.

Més enllà del caràcter del caràcter il·legítim, il·legal, insostenible i odiós⁵ del deute únicament desobeint els creditors podien guanyar-se concessions. En paral·lel a les mobilitzacions calia tenir un programa de ruptura clar i efectiu: abandonament de les mesures d’austeritat, derogar la legislació que provoca l’austerocràcia, nacionalització de la banca, política fiscal intensiva sobre les grans empreses i grans fortunes i reducció de l’IVA per la majoria de bens, això com retorn per les rendes reduïdes. És evident que això hauria pogut provocar l’expulsió de l’euro i la Unió Europea però alhora hauria possibilitat una nova realitat política a l’Europa Occidental.

QUÈ APRENEM DE SYRIZA, DE LA PARTICIPACIÓ A LES INSTITUCIONS I LES NEGOCIACIONS ON ES DISCUTEIX DE SOBIRANIA?

En primer lloc haurem de veure com una qüestió important qui ha estat negociant en tot aquest procés. No ha estat ni Syriza ni tan sols el govern grec, sinó un reduït nombre de representants de Syriza amb absolut secretisme i desconexió del que pensava la majoria de militants de la seva organització. En general aquesta és la fórmula clàssica de negociació per la burgesia: els que tenen el poder econòmic busquen un interlocutor amb capacitat decisòria que rebi tota la pressió. Un model oposat podia ser el de mers representants amb mandat polític de Syriza o del propi referèndum del 5 de juliol de 2015; haguessin estat el mecanisme per enfortir un posicionament de no pagament del deute i desobediència davant l’austerocràcia.

5 Informe preliminar de la Comissió de la Veritat.

«Ha estat negociant un reduït nombre de representants de Syriza amb absolut secretisme i desconexió del que pensava la majoria de militants de la seva organització»

Més important que qui negocia és què es vol negociar i qui té més interès en negociar. Ja hem fet referència a la importància que tenia suspendre el pagament del deute per després veure com l'interès en la negociació era de la Troika i no pas de Grècia. Una vegada es determina què vol l'altra part això serà l'últim que valorem si ho volem negociar o no.

En darrer lloc, hauríem de fer una profunda reflexió sobre la significació de sobirania i la diferència amb una potencial sobirania nacional. Cap dels estats membres de la Unió Europea és sobirà, ja que van decidir cedir bona part de la mateixa a les institucions comunitàries. I tot i així, encara que una nació no sigui membre d'un espai supraestatal, això no atorga la sobirania al poble. Sota el capitalisme, la sobirania

recau en els centres de poder econòmic on es determinen les nostres condicions materials. Per tant, la discussió sobre la sobirania com es planteja habitualment, en realitat, és una discussió sobre la independència nacional. En aquest sentit, hem d'identificar que el subjecte que la determinarà no són les institucions sinó la capacitat per mobilitzar tot un poble.

«La discussió sobre sobirania en realitat és una discussió sobre la independència nacional»

LES ESQUERRES EUROPEES DESPRÉS DE L'ACCEPTACIÓ DEL MEMORÀNDUM

La primera gran qüestió és si es juga amb les regles del sistema o no. En el supòsit de Grècia, anar a les negociacions amb un tauler delimitat per l'euro i el manteniment en la Unió Europea aboca a una falsa negociació: o austerocràcia o expulsió de la UE. Davant d'això, gran part de l'esquerra europea ha assumit el discurs i la possibilitat que la Unió Europea pugui mutar en progressista. Aquí es situa el gran problema i el punt de partida enganyós.

la Europejska

Evropski svet

Conseil européen

18-19.02.2016

Europea

Durant la darrera etapa, Syriza ha simbolitzat la possibilitat de trencar a Europa amb governs que durant els darrers 40 anys han seguit, amb diferent intensitat, el full de ruta del neoliberalisme. Semblava que una força política plantejava no aplicar en l'actual moment les polítiques d'austerocràcia i demostrar que es pot fer una altra política per sortir de la crisi. Aquesta praxi, amb independència del futur resultat i les seves contradiccions, hagués tingut un efecte contagi a diverses zones del continent. Lluny d'això, l'ala esquerra del laborisme, Podemos i les seves organitzacions als Països Catalans i altres nacions sense estat, s'estan ressituant en un programa clàssic de la socialdemocràcia. Programa al qual també s'han abonat les organitzacions que conformen la coalició de govern a Portugal.

«Les organitzacions que seguien l'estela de Syriza s'estan ressituant en un programa clàssic de la socialdemocràcia»

No es tracta de veure el procés com a inevitable sinó entendre el perquè passa. Ja hem fet referència a la nefasta forma de negociar però realment hi ha

un condicionant previ determinant: l'ideològic. O ens dotem d'un programa autènticament revolucionari o, quan arriben els moments determinants a la història, les direccions polítiques renuncien superades per la pressió. No hem de construir des del sectarisme i l'autoreferencialitat. És qüestió d'entendre que l'acceptació de les mesures dels que representen els interessos de la burgesia no ens portarà mai sobirania ni sortida de la crisi per les classes populars.

En d'altres etapes històriques, entre la fi de la Segona Guerra Mundial i els anys 70, les renúncies de la socialdemocràcia i de les direccions de la majoria dels Partits Comunistes no feia perdre ràpidament la confiança en els mateixos, ja fos pel seu arrelament social o per una realitat de progrés social. No passa el mateix en l'actual etapa. Ara el creixement econòmic no suposarà creixement social sinó que tindrà origen en processos de desposseïció. Alhora, les noves organitzacions i tendències polítiques majoritàriament no es basen en quadres polítics amb arrelament social. En tot cas, el creixement de Syriza, Podemos, l'esquerra portuguesa o Corbyn no responen a dissenys teòrics de partits des d'elits universitàries sinó a radicalització social i mobilitzacions del període procedent. De la mateixa manera els seus resultats electorals guardaren relació amb el nivells de mobilització.

«Ara el creixement econòmic no suposarà creixement social sinó que tindrà origen en processos de desposseïció»

L'experiència grega confirma que sense una esquerra revolucionària construïda en la lluita de classes (moviment obrer, moviment sindical, contrahegemonia als barris, suport mutu) i no en parlamentarisme burgès, és impossible derrotar l'ofensiva del capital i lluitar per la conquesta d'un veritable govern que defensi els interessos de les classes populars. Així, la centralitat política l'hem de fixar en la construcció d'organització entre les classes treballadores.

Qui en l'actual etapa faci concessions amb renúncies parcials realment ho fa a la totalitat perquè està avortant la mobilització popular. Qui fa política amb por i càlculs electorals està destinat no únicament a l'enèsima renúncia sinó a perdre qualsevol tipus de legitimitat entre les classes treballadores. ■

DEBAT OBERT

CRISI, ESTRATÈGIA, PROGRAMA

Ara que la crisi ja no és mercaderia fresca pels mitjans de comunicació i el procés sobiranista està aconseguint esgotar els seus amants més apassionats (insaciabls en alguns casos), s'estén la sensació que la tensió mobilitzadora als Països Catalans va a la baixa.

Si és cert o no que els nivells de mobilització popular han minvat d'ençà del 2010 (per prendre una data de referència) és una cosa difícil de quantificar. Però, sobretot, no és molt important fer-ho. No es tracta d'un concurs de gimnàstica revolucionària. La percepció hi és per algun motiu: la sensació que, en un moment en que s'han donat condicions molt favorables per posar en escac l'enemic, això no s'ha fet.

El 15M i el procés sobiranista, com a reaccions més rellevants a la crisi al nostre país, s'han servit d'una retòrica adreçada a obviar els antagonismes de classe (el 99% enlloc de la classe treballadora, la casta enlloc de la burgesia, els interessos generals de Catalunya enlloc de la lluita d'alliberament nacional –com si aquests antagonismes no operessin dins la societat catalana també en relació al conflicte nacional–, etc.). No en som aliens: la pròpia esquerra independentista ha participat de les rebaixes brandant reivindicacions com la democràcia participativa sense plantejar la incompatibilitat radical entre capitalisme i democràcia.

Un denominador comú de totes aquestes tendències és la manca d'una teoria revolucionària de l'Estat, que ha de ser entès com un instrument de dominació i no de conciliació dels interessos antagònics del capital i el treball. És així com s'ha generat la il·lusió del canvi per via purament institucional i una promiscuitat amb el poder que engendra monstres com la convicció que la Generalitat de Catalunya, la Generalitat Valenciana i altres institucions burgeses

representen el poble i no uns determinats interessos de classe.

Les debilitats humanes en la política revolucionària amaguen sempre debilitats teòriques i son una manifestació de condicionants alhora subjectius i objectius. Entre els primers destaca el pes de certs sectors intel·lectuals en els moviments, vinculats a la universitat i el periodisme entre d'altres. La seva tendència a buscar la conciliació entre la carrera professional i l'activitat militant és gran, i coneguda la capacitat del sistema per integrar-los. Aquests sectors tenen una gran rellevància per causa de l'escassa penetració del moviment anticapitalista en l'àmbit del treball desqualificat, així com en els sectors industrial i agrícola. Això no ens ha de fer pensar, però, que calgui rebutjar el paper dels intel·lectuals o que el proletariat visqui o hagi viscut durant els darrers anys al marge de les idees anticapitalistes, feministes i/o independentistes. El procés de presa de consciència ha estat molt notable. El prestigi del capitalisme, la UE i l'Estat espanyol ha entrat en caiguda lliure.

«El procés de presa de consciència ha estat molt notable. El prestigi del capitalisme, la UE i l'Estat espanyol ha entrat en caiguda lliure»

Encara que probablement les condicions no estiguin madures per bastir un moviment revolucionari capaç d'amençar el poder i construir la independència i un socialisme feminista als Països Catalans el que ens importa des del punt de vista de l'anàlisi política no és per què les classes populars no es manifesten, sinó la incapacitat del moviment organitzat per potenciar i radicalitzar aquest procés i oferir una alternativa de ruptura concreta que no passi per l'interclassisme ni per la integració de la "nova política" en el sistema.

També hi ha causes objectives. Una de les conseqüències més importants de la crisi a nivell social és el procés de proletarització de capes molt nombroses de l'anomenada "classe mitja" (professionals qualificats, petita burgesia, funcionaris). El pànic d'aquests sectors a la proletarització ha donat lloc a la radicalització ideològica (sempre massa moderada) de segments de la població que fins fa poc donaven per acceptables –amb graus variables d'entusiasme– el capitalisme, l'estructura institucional derivada de la

Transició (inclòs el sistema autonòmic) i la Unió Europea com a instruments de progrés. Es tracta d'un procés positiu amb grans potencialitats en el futur, però lamentablement un sector majoritari dels moviments alternatius, anticapitalistes, antiglobalització o com se'ls hagi volgut anomenar ha preferit buscar l'aplaudiment fàcil d'aquests grups –que es tradueix en vots, manifestacions massives i altres– enlloc de fer una propaganda capaç d'assenyar una autèntica consciència obrera revolucionària i oferir un programa de ruptura que fos alhora plausible i indigest pel sistema. Aquest oportunisme és totalment descartat pel que fa als anomenats “comuns”, Podemos, Compromís i altres, però no és en absolut aliè a l'acció institucional de la CUP.

Tot plegat està donant lloc a una “abraçada de l'ós” de part de la vella guàrdia del sistema cap als principals protagonistes de la “nova política” que recorda –amb tots els matisos i les diferències que es vulguin– el compromís històric entre el franquisme moderat i l'antifranquisme més oportunista gestat durant la Transició. Que aquests lideratges s'enfilesin sobre les espatlles de les organitzacions i sovint n'actuessin al marge era previsible.

És important no atribuir aquests fenòmens al personalisme o a una simple “traïció dels líders”. Tampoc durant la Transició hom va saber oferir una alternativa revolucionària a la reforma del franquisme. Cal assumir la responsabilitat col·lectiva d'haver-nos limitat, com a moviment, a navegar amb vents favorables i oblidar la necessitat de mantenir ferm el timó. És a dir, d'haver menyspreat el pensament estratègic i haver confiat en l'espontaneïsm. Les lluites populars, paralitzades inicialment per l'impacte social de la crisi, van saber generar la mobilització necessària en defensa dels drets nacionals, del treball, dels drets de la dona, a la casa o als serveis públics. I en aquesta dinàmica de lluita (i en la que es portava desenvolupant des de la meitat dels anys noranta com a mínim) han anat esbossant un programa reivindicatiu prou consistent. Ha mancat la capacitat política per a convertir aquest programa reivindicatiu en un programa polític revolucionari.

En canvi, dues propostes, per la seva simplicitat, han aconseguit oferir una ficció d'orientació estratègica. D'una banda, el reformisme descartat d'aquells que volen fer creure –i creuen, això és particularment trist– que n'hi ha prou a obtenir quotes de poder a les institucions. De l'altra els que pensen per fases: segons aquest pensament ens hem de vendre la casa i anar de lloguer en l'esperança de que els líders de l'autonomisme ens condueixin (als que vivim a Catalunya) a la independència. Segons aquest mateix pensament, hem d'aparcar el projecte nacional (és a

dir, els Països Catalans) tot esperant (esperança encara més vana que l'anterior) que les elits valencianes o mallorquines ens rellevin d'aquí a uns anys d'assumir les nostres responsabilitats. Quan es diu que el procés sobiranista ha substituït a nivell de mobilitzacions la lluita social (causa-efecte força discutible), és perquè aquest procés oferiria la possibilitat d'una ruptura concreta amb l'estructura institucional existent. Per il·lusòria que fos.

Tant la il·lusió institucionalista com la il·lusió processista (que son, de fet, la mateixa il·lusió) estan entrant, i entraran encara més, en una crisi inexorable. I aquesta és la millor il·lustració d'aquella dita que ens informa que "s'ensampa abans un mentider que un coix".

Com que el que s'aproxima ara és tot el festival del "no hi ha res a fer", de la mort de tots els paradigmes, de què tot se'n va anar en orris "perquè no se qui va fer no se què", és un bon moment per recordar

el que molts sabíem que calia fer i no hem fet. El que encara estem a temps de fer. I no es tracta només de mantenir l'autonomia necessària del moviment revolucionari, la combativitat o una certa retòrica arrelada en la tradició de lluita de les classes populars. Tot això és completament necessari i no sempre s'ha fet. Però, a més, hi ha la circumstància (desgraciada i alhora inspiradora) que el capitalisme i les seves estructures de dominació (la UE i els estats espanyol i francès, particularment) no pensen oferir-nos camins de democràcia, estat social i altres meravelles per sostenir el que és insostenible. De manera que tenim uns anys valuosos –per l'experiència viscuda i per la dificultat de fer digerible el capitalisme indigest, l'ocupació indigesta i altres indigestions– per fer el que no hem fet: oferir un programa revolucionari, socialitzar el programa revolucionari, trobar les pràctiques que ens permetin fer-lo possible i creïble, definir una estratègia revolucionària concreta per fer passes en la

«Tant la il·lusió institucionalista com la il·lusió processista estan entrant, i entraran encara més, en una crisi inexorable»

lluita pel poder polític. Cal obtenir d'aquesta manera l'hegemonia necessària per destruir l'estat burgès i substituir-lo per la institucionalitat revolucionària que el poble treballador mateix (organitzat en partits polítics, organitzacions feministes, sindicats i el que calgui) hagi creat en la lluita.

Que tot això és literatura si no sortim de la UE és obvi. Que tot això ens conduirà a la ruptura segura amb els organismes financers internacionals també. Que això és incompatible amb tota arquitectura institucional possible dels estats ocupants no cal tampoc dir-ho. I que si es vol un canvi real cal enfrontar-ne les conseqüències tampoc. Que el crèdit no pot estar en mans privades si volem tenir un mínim control sobre processos econòmics que deixen la gent sense feina, sense casa i sense protecció comunitària de cap tipus ens ho ha mostrat la crisi. I també que no podem esperar que els processos expansius del capitalisme atenuïn de tant en tant la situació d'hiperexplotació i opressió de les dones. Que la dependència energètica, alimentària, etc. no només fan inviable qualsevol concepte d'independència nacional i per tant de democràcia (abans que hi hagi qualsevol perspectiva raonable de democràcia global), sinó

que posen clarament en risc la possibilitat d'una mínima planificació econòmica.

No ens enganyem: aquesta planificació es duu a terme ja des dels fòrums de la burgesia, des dels conclaus entre els estats i des dels despatxos de les grans multinacionals. Si no fas política te la fan. La fem? O fem de maquillatge progressista del que hi ha? Per fer-ho ens cal un programa polític. Si no aquells que creiem en la urgència de a la ruptura optarem per seguir votant uns polítics més simpàtics que els anteriors, potser més bones persones, més mal vestits i fins i tot (de moment) més honorats. I amb raó. Però de la ruptura amb el capitalisme i els estats que el gestionen no caldrà que en parlem. ■

«Si no fas política te la fan. La fem? O fem de maquillatge progressista del que hi ha? Per fer política ens cal un programa polític»

«Com a socialista, estic disposat a fer tot el que un home pugui fer per aconseguir per la nostra pàtria el que es mereix: la independència. Però si m'obligueu a rebaixar, ni que sigui un poc, les reivindicacions de justícia social per tal de conciliar-nos amb les classes privilegiades, m'hi negaré.

Una acció així no seria honorable ni factible. No oblidem que qui camina al costat del diable mai assoleix el cel. Cal que proclamem obertament la nostra fe. La lògica dels fets ens acompanya.»

James Connolly